

ЛІСОВІ РЕСУРСИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Лісові ресурси займають близько 6% вартісної структури природно-ресурсного потенціалу області, однак їх природна роль і різноманітні функції у геосистемах незрівнянно вищі, що обумовлює постійну увагу цьому природному компоненту зі сторони природодослідників і фахівців лісового господарства.

Питанню дослідження лісів присвячена чимала наукова література. Слід зазначити Українську енциклопедію лісівництва за редакцією С.А.Генсірука, наукові публікації П.С.Погрібняка, С.М.Стойка, А.О.Бондара, Г.Т.Криницького, В.Д.Бондаренка [1] та інших. Названі автори присвятили ряд своїх публікацій дослідженню лісів Поділля, заповідника "Медобори". Крім того необхідно відмітити публікації місцевих науковців з даної проблематики. Зокрема, М.П.Чайковського, М.Я.Музики, Г.І.Оліяр, І.М.Попадинця, П.Б.Хаєцького та інших.

Основною метою проведеного дослідження є всесторонній еколого-географічний аналіз лісових ресурсів області, їх стану, проблемам збереження за перспективі розвитку.

Провідним природними чинниками, що здійснюють вплив на ріст, розвиток та розміщення лісів Тернопільської області є геологічна будова, рельєф, ґрунти, клімат. Природно-кліматичні умови області є в цілому сприятливими для розвитку лісівництва. Окрім того, додатковим стимулом розвитку лісівництва є включення Тернопільської області у зону широколистяних лісів згідно нової схеми фізико-географічного районування [6].

Тернопільська область відноситься до малолісистих областей України. У відповідності до матеріалів лісовпорядкування та враховуючи ділянки новостворених лісових насаджень, на які оформлено державні акти на право користування, площа земель лісгосподарського призначення області станом на 01.01.2008 р. становила 207,9 тис. га, з них 192,7 тис.га – землі вкриті лісовою рослинністю. Лісистість Тернопільської області складає 13,9 %, що нижче за науково-обґрунтований показник для регіону (22 %) та середній для України (16 %).

Ліси на території області розташовані вкрай нерівномірно і зосереджені, в основному, у північній (з переважанням соснових деревостанів) і північно-західній частині (бук, граб), де лісистість досягає 20-25 %, а також в південній частині (дуб, граб), де лісистість досягає 14-18 %. Лісові масиви розташовані, в основному, на плато та схилах Бережанського горбогір'я, Кременецьких гір, Товтровою кряжу та у долинах річок Золота Липа, Коропець, Стрипа, Серет, Збруч, Дністер та виконують захисні, водорегулюючі, рекреаційно-оздоровчі функції і мають обмежене експлуатаційне значення. [4].

Найбільш залісненими районами Тернопільщини є Бережанський, Монастирський, Шумський, Кременецький та Підгаєцький, де лісистість становить 16-32% (Табл. 1). Такі адміністративні райони як Борщівський, Гусятинський, Бучацький мають показники лісистості вищими за пересічно обласний показник у межах 14,6-14,8%. Близькою до обласного показника є лісистість Заліщицького району. Однак у шести адміністративних районів цей показник коливається від 7,5% до 4,2%, що є неприпустимо низьким для території лісової зони (Рис. 1).

Таким чином, першим і основним завданням для Тернопільщини є нарощувати темпи лісонасаджень. Для цього є всі необхідні передумови, оскільки значна частина орних земель є еродованими та малопродуктивними для сільського господарства.

На даний час 156,6 тис.га лісів області (75 %) перебувають у постійному користуванні 7 державних підприємств Тернопільського обласного управління лісового та мисливського господарства, а саме: Тернопільського, Кременецького, Бучацького, Чортківського лісових господарств, Бережанського лісомисливського господарства, природного заповідника

Розподіл лісів області в розрізі адміністративних районів

Адміністративні райони	Загальна площа тис.га.	Площа лісових земель(чисельник-всього;знаменник-вт.ч.покриті лісом/тис.га., та процент лісистості						Всього	Ступінь залісненості
		Ліси ДЛФ	%	І інші відом.	%	Ліси агроф.	%		
Бережанський	61,7	16,8/15,8	25,6	-	-	4,9/4,2	6,8	21.7/20.0	32.4
Монастирський	58,0	11,2/10,6	18,2	0,4/0,4	0,6	2,6/2,3	3,9	14.2/13.3	22.9
Шумський	86,4	15,5/13,9	16,0	-	-	5,3/4,7	5,4	20.8/18.6	21.5
Кременецький	89,2	9,3/8,5	9,5	1,2/1,2	1,3	6,4/5,8	6,5	16.9/15.5	17.4
Підгасцький	52,1	6,9/6,4	12,2	-	-	2,5/2,3	4,4	9.4/8.7	16.7
Борщівський	100,9	14,5/13,4	13,2	-	-	1,6/1,5	1,4	16.1/14.9	14.8
Гусятинський	101,5	15,6/14,3	14,0	-	-	0,8/0,7	0,6	16.4/15.0	14.7
Бучацький	80,2	10,9/10,2	12,7	0,1/0,1	0,1	1,5/1,4	1,7	12.5/11.7	14.6
Заліщицький	68,4	9,2/8,5	12,4	-	-	1,0/0,9	1,3	10.2/9.4	13.7
Чортківський	90,4	10,2/9,5	10,5	-	-	1,1/1,1	1,2	11.3/10.6	11.7
Зборівський	97,7	8,5/7,8	7,9	-	-	2,2/2,2	2,2	10.7/10.0	10.2
Теребовлянський	115,0	8,5/7,7	6,6	0,1/0,1	0,08	0,9/0,8	0,6	9.5/8.6	7.5
Збаразький	87,2	5,6/5,0	5,7	-	-	1,6/1,3	1,4	7.2/6.3	7.2
Тернопільський	76,9	4,2/3,9	5,0	-	-	0,9/0,9	1,1	5.1/4.8	6.2
Лановецький	63,2	2,6/2,4	3,7	-	-	1,0/0,8	1,2	3.6/3.2	5.1
Козівський	66,5	3,6/3,1	4,6	-	-	0,1/0,1	0,1	3.7/3.2	4.8
Підволочиський	83,7	3,3/3,1	3,7	-	-	0,8/0,7	0,8	4.1/3.8	4.5
м.Тернопіль	3,8	01,0/0,1	2,6	-	-	0	0	0.1/0.1	2.6
По області	1382,8	156,5/144,2	10,4	1,8/1,8	0,1	35,2/31,7	2,2	193,5/177,7	13,9

(Складено за матеріалами Тернопільського обласного управління лісового господарства)

